

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY

LIBRARY REVIEW

Rocznik 83

2015

zeszyt 4

TREŚĆ

ARTYKUŁY

- JADWIGA WOŹNIAK-KASPEREK: Bibliografia a katalog biblioteczny – dyskusja o pojęciach i terminach 517
- ANNA GÓRSKA, FABIO PAPPALARDO: Library of the Court of Justice of the European Union (Biblioteka Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej)... 533
- JAROSŁAW PACEK: Pole semantyczne książki 546
- MAGDALENA WÓJCIK: Typologia współczesnych usług informacyjnych. 563

Z WARSZTATÓW BADAWCZYCH

- AGNIESZKA FLUDA-KROKOS: Krajowe Ramy Kwalifikacji a kształcenie bibliotekarzy na przykładzie programów i planów studiów kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie – rok akad. 2012/13 579

SPRAWOZDANIA

- „Biblioteka w społeczeństwie wiedzy. Informacja, edukacja, profesjonalizm”. Konferencja naukowa Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego (Łódź, 9-11 czerwca 2015 r.) (*Justyna Jerzyk-Wojtecka*) 591
- „Dynamiczne biblioteki: dostęp, rozwój i transformacja”. Światowy Kongres Bibliotek i Informacji i 81. Konferencja Generalna IFLA (Kapsztad, Republika Południowej Afryki, 15-21 sierpnia 2015 r.) (*Elżbieta Barbara Zybort*) .. 594
- „Zakochaj się w bibliotece”. X Jubileuszowe Forum Młodych Bibliotekarzy (Warszawa, 17-18 września 2015 r.) (*Bożena Chlebicka-Abramowicz*) 614

RECENZJE I PRZEGLĄDY PIŚMIENNICTWA

- Bibliothekare zwischen Verwaltung und Wissenschaft. 200 Jahre Berufsbilddebatte.* Herg. von Irmgard Siebert und Thorsten Lemanski. Frankfurt a. M.: Klostermann, 2014 (*Krystyna Hudzik*) 617
- IFLA School Library Guidelines* [online]. Written by the IFLA School Libraries Section Standing Committee. Ed. by: Barbara Schultz-Jones and Dianne Oberg, with contributions from the International Association of School Librarianship Executive Board. 2nd rev. ed. June 2015. Endorsed by the IFLA Professional Committee. International Federation of Library Associations and Institutions, 2015 (*Bogumiła Staniów*) 621
- Kolekcje w zbiorach bibliotek pedagogicznych*, pod red. nauk. Agnieszki Fludy-Krokos, Beaty Janik, Kraków: Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2015 (*Bernardeta Iwańska-Cieślik*) 623

Przegląd piśmiennictwa krajowego (<i>Barbara Koryś</i>)	626
Z lektur zagranicznych (<i>Jacek Wojciechowski</i>)	631
Z ŻYCIA SBP	649
Z ŻAŁOBNEJ KARTY	
Wanda Pindłowa (1933-2015) (<i>Maria Kocójowa</i>)	659
WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW	667

JADWIGA WOŹNIAK-KASPEREK
Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych
Uniwersytet Warszawski
e-mail: jbwozniak@uw.edu.pl

BIBLIOGRAFIA A KATALOG BIBLIOTECZNY – DYSKUSJA O POJĘCIACH I TERMINACH

Jadwiga Woźniak-Kasperek jest profesorem nauk humanistycznych. Absolwentka bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na UW. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa uzyskała w 1990 r. na Wydziale Neofilologii UW. Stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych ze specjalnością bibliologia – bibliotekoznawstwo i informacja naukowa uzyskała w 2001 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Od 1982 r. pracuje w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW. Jest kierownikiem Zakładu Historii Teorii i Metodyki Bibliografii. Główny nurt jej zainteresowań badawczych to zagadnienia organizacji i zarządzania informacją i jej zasobami, także teoria i praktyka terminologii, metodologia bibliologii i informatologii oraz teoria i metodyka bibliografii. Autorka ponad 150 publikacji; m. in.: *Wiedza i język informacyjny w paradygmacie sieciowym* (Warszawa 2011); *Kryzys wartości wiedzy? Zagadnienia Informacji Naukowej* 2010 nr 2 s. 3-20; [z Sebastianem D. Kotułą] *Komunikacja bibliologiczna i książka w przestrzeni sieci – pytania o tożsamość poznawczą i terminologiczną*. W: *Kulturowa tożsamość książki*. Pod red. Anny Cisło i Agnieszki Łusznak. Wrocław 2014, s. 9-26. Jest bibliotekarzem dyplomowanym, przez 12 lat pracowała jako konsultant naukowy w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie.

SŁOWA KLUCZOWE: Bibliografia – teoria, zadania, perspektywy. Katalog. Siatka terminologiczna. Otoczenie cyfrowe.

ABSTRAKT: **Teza/cel artykułu** – W artykule podjęto próbę rekapitulacji konstytutywnych różnic między spisem bibliograficznym a katalogiem bibliotecznym z uwzględnieniem wpływów technologii informacyjno-komunikacyjnych, przytoczono argumenty przemawiające za właściwym operowaniem tymi pojęciami i związanymi z nimi terminami, wskazano niebezpieczeństwa prymitywizacji istoty bibliografii i bibliografowania, zwrócono uwagę na wybrane problemy, pojawiające się na styku bibliografii i technologii świata cyfrowego. **Metoda badawcza** – W badaniu, którego efekty referuje artykuł, przyjęto metodę o charakterze jakościowej analizy źródeł wtórnych (ang. *desktop research*). **Wyniki/Wnioski** – 1) Zrównywanie pojęciowe i realne, tj. w rzeczywistości pozajęzykowej, bibliografii i katalogów bibliotecznych jest nieuprawnione i niebezpieczne, choć oczywiście waga konsekwencji takich postaw i działań jest różna. 2) Wokół prototypowej bibliografii pojawia się coraz więcej bibliografiopodobnych form piśmienniczych, które również należy objąć refleksją z zakresu teorii bibliografii. 3) Aby skutecznie rozwijać naukę, realizować politykę naukową na różnych szczeblach i sprawnie zarządzać nauką, niezbędna jest konwergencja najlepszych praktyk bibliograficznych, technologii cyfrowych, wiedzy i umiejętności specjalistów dziedzinowych i bibliografów oraz narzędzi oferowanych przez humanistykę cyfrową.

ANNA GÓRSKA

Library of the Court of Justice of the European Union

e-mail: anna.gorska@curia.europa.eu

FABIO PAPPALARDO

Library of the Court of Justice of the European Union

e-mail: fabio.pappalardo@curia.europa.eu

BIBLIOTEKA TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

SŁOWA KLUCZOWE: Biblioteka Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Bibliotekarstwo prawnicze. Zarządzanie biblioteką. Klasyfikacja. Deskryptory. Informacja prawnicza.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Intencją autorów artykułu jest rozpropagowanie wiedzy o Bibliotece Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Misja Biblioteki – zbliżona do misji wyspecjalizowanych bibliotek publicznych – określiła jej rozwój. W celu zrealizowania zadań Biblioteki opracowano specyficzny system indeksowania, misja miała także wpływ na zasady gromadzenia, metody przechowywania oraz organizację działu administracyjnego Biblioteki. Doświadczenia i pomysły związane z prowadzeniem Biblioteki i jej katalogu mogą posłużyć pracownikom bibliotek pragnącym podnieść jakość świadczonych usług. **Metoda badań** – Autorzy dokonali analizy książek i artykułów udostępnianych przez Bibliotekę, zarówno wewnętrznych biuletynów Trybunału Sprawiedliwości, jak i ogólnodostępnych monografii i publikacji w czasopiśmie. Analizą objęto wspomnienia, monografie prawnicze z zakresu prawa i doktryn instytucjonalnych, a także publikacje bibliotekoznawcze dotyczące działania bibliotek, budowania katalogów i systemów organizacji wiedzy. Część uwag autorów stanowią subiektywne obserwacje poczynione podczas pracy w Dyrekcji Generalnej do spraw Bibliotek, Badań i Dokumentacji. **Wyniki i wnioski** – Biblioteka Trybunału Sprawiedliwości jest jedynym opiekunem całej spuścizny prawniczej zjednoczonej Europy, co stawia ją w obliczu prawdziwego wyzwania. Katalog Biblioteki, wysokiej jakości, spójny, oryginalny i wyposażony w bogaty system adnotacji, powinien stanowić produkt długotrwałej pracy realizowanej według ściśle określonych kryteriów, antycypujących trendy w rozwoju prawa unijnego. W celu zachowania podstawowej zasady regulującej działanie każdej biblioteki, tj. zasady nieograniczonego dostępu do wiedzy, Biblioteka powinna dostosować swoją politykę do zmieniającego się świata, na przykład równoważąc ograniczenia wynikające z prawa autorskiego i praw pokrewnych z ideami otwartego dostępu.

JAROSŁAW PACEK
Instytut Bibliograficzny
Biblioteka Narodowa
e-mail: j.pacek@bn.org.pl

POLE SEMANTYCZNE KSIĄŻKI

Dr Jarosław Pacek jest kierownikiem Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej. Jest autorem monografii: *Bibliografia w zmieniającym się środowisku informacyjnym*, (Warszawa, 2010) oraz twórcą i redaktorem serwisów sieciowych związanych z działalnością informacyjną (m.in. Sternik. Słownik terminologiczny z zakresu bibliografii i katalogowania <http://sternik.bn.org.pl/>). Publikuje artykuły naukowe z zakresu problemów bibliografii w środowisku cyfrowo-sieciowym, wpływu Internetu na organizację działalności informacyjnej, zmian nośników informacji, terminologii nauki o informacji.

SŁOWA KLUCZOWE: Terminologia bibliologiczna. Infolingwistyka. Informatologia. Książka. Pole semantyczne.

ABSTRAKT: **Teza/cel artykułu** – Ustalenie aktualnego znaczenia książki w tekstach polsko- i angielskojęzycznych o charakterze kodyfikacyjnym. **Metody badań** – Zebranie korpusu definicji, wybranie kluczowych elementów deskrypcji i wskazanie natężenia występowania poszczególnych cech (znaczeń). **Wyniki/wnioski** – W zbadanym materiale przeważa rozumienie książki jako tworu fizykalnego, w dużo mniejszym stopniu rozumiana jest jako medium przestrzeni społecznej i informacyjnej. Wykorzystanie dla badań terminologicznych z zakresu informatologii, językoznawczej teorii pola semantycznego, zakładającej, że każde słowo współwystępuje z innymi w pewnych wyodrębnionych kategoriach znaczeniowych.

MAGDALENA WÓJCIK
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Jagielloński
e-mail: magda.a.wojcik@gmail.com

TYOLOGIA WSPÓŁCZESNYCH USŁUG INFORMACYJNYCH

Magdalena Wójcik – adiunkt w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej zainteresowania badawcze obejmują problematykę nowych form komunikacji w Internecie, w tym szczególnie mediów społecznościowych i ich związków z działalnością instytucji książki. Najważniejsze publikacje to: *Web 2.0 w działalności usługowej instytucji książki*. Kraków: Wyd. UJ, 2013; *Rozszerzona rzeczywistość – potencjał badawczy z perspektywy bibliologii i informatologii. Przegląd Biblioteczny* 2014, R. 82, z. 4, s. 565-581 oraz *The Use of Web 2.0 Services by Urban Public Libraries in Poland: Changes over the Years 2011–2013. Libri* 2015, vol. 65, issue 2, pages 91–103.

SŁOWA KLUCZOWE: Usługi bibliotek. Usługi informacyjne. Typologia usług.

ABSTRAKT: **Teza/cel artykułu** – Przedmiotem artykułu są usługi informacyjne świadczone przez biblioteki publiczne i akademickie. Głównym celem przeprowadzonej analizy było scharakteryzowanie współczesnych usług informacyjnych oraz opracowanie ich typologii. **Metoda badań** – Dokonano systematycznej analizy literatury przedmiotu na podstawie wyszukiwania prowadzonego w bazach: Science Direct, SpringerLink i Wiley Online Library oraz w katalogach Biblioteki Narodowej, Biblioteki Jagiellońskiej i NUKAT. **Wyniki/Wnioski** – Współczesne usługi informacyjne są przede wszystkim świadczone zdalnie za pośrednictwem sieci i stanowią uzupełnienie tradycyjnych usług realizowanych w bibliotece. Charakterystyczna dla współczesnej działalności usługowej jest wielokanałowość i szybkość przekazu informacji oraz synchroniczny charakter komunikacji. Usługi informacyjne są spersonalizowane, angażujące i współtworzone przez użytkowników. Opracowana typologia usług informacyjnych pokazuje ich różnorodność. Wśród narzędzi wykorzystywanych w procesie świadczenia usług informacyjnych można wyróżnić: czaty i wideo-czaty, pocztę elektroniczną, komunikatory internetowe, narzędzia Web 2.0 oraz aplikacje mobilne.

AGNIESZKA FLUDA-KROKOS
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
e-mail: a.fluda_krokos@interia.pl

KRAJOWE RAMY KWALIFIKACJI A KSZTAŁCENIE BIBLIOTEKARZY NA PRZYKŁADZIE PROGRAMÓW I PLANÓW STUDIÓW KIERUNKU INFORMACJA NAUKOWA I BIBLIOTEKOZNAWSTWO UNIwersYTETU PEDAGOGICZNEGO W KRAKOWIE – ROK AKAD. 2012/13

Agnieszka Fluda-Krokos – adiunkt w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, dr nauk humanistycznych (Uniwersytet Jagielloński, 2011), absolwentka kierunków: Filologia Polska (Uniwersytet Jagielloński, 2005), Edytorstwo (studia podyplomowe, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, 2007), Informacja Naukowa i Bibliotekoznawstwo (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, 2008). Zainteresowania badawcze: proveniencje (w szczególności ekslibrisy), księgozbiory historyczne, biblioteki pedagogiczne, wyszukiwanie informacji oraz kształcenie bibliotekarzy. Najważniejsze publikacje: Z problemów badań proveniencyjnych na przykładzie zbioru starych druków Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie. Wstęp do badań. W: *Książka, biblioteka, informacja. Między podziałami a wspólnotą. III*, pod red. Jolanty Dzieniakowskiej i Moniki Olczak-Kardas, Kielce, 2012, s. 343-361; „Ex Bibliotheca: Magazyn Grafików i Kolekcjonerów Ekslibrisów” (1999-2009). *Rocznik Historii Prasy Polskiej* 2013, t. XVI, z. 1 (31), s. 131-155; Sztuka ekslibrisowa Tyrsusa Wenhrynowicza (1924-2002). W: *Kraków-Lwów: książki XIX i XX wieku*. T. 11, pod red. W.M. Kolasy, I. Pietrzekiewicz, M. Rogoża, Kraków 2014, s. 181-193; „Disperse” znaczy „w rozproszczeniu” – losy biblioteki pałacowej Lubomirskich w Przeworsku. W: *Dziedzictwo utracone – dziedzictwo odzyskane*. Red. A. Kamler, D. Pietrzekiewicz, Warszawa, 2014, s. 433-457.

SŁOWA KLUCZOWE: Proces Boloński. Krajowe Ramy Kwalifikacji. Nauka o informacji. Bibliotekoznawstwo. Edukacja.

ABSTRAKT: **Teza/cel artykułu** – Artykuł ma na celu przedstawienie aktualizacji programu studiów na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie na podstawie wytycznych sformułowanych podczas Procesu Bolońskiego. **Metody badań** – Do opracowania tekstu wykorzystano analizę dokumentacyjną oraz wyniki badań ankietowych. **Wyniki/wnioski** – W wyniku nowelizacji ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” z dn. 18 marca 2011 r. w szkolnictwie wyższym zaczęły obowiązywać Krajowe Ramy Kwalifikacji, będące pokłosiem Procesu Bolońskiego. Mając

na uwadze mobilność studentów, nacisk na zagadnienie uczenia się przez całe życie i masowość szkolnictwa wyższego w Polsce oraz dostosowując kształcenie na poziomie wyższym do standardów europejskich, zdefiniowano i wprowadzono pojęcie efektów kształcenia w trzech obszarach (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne), które są jednymi z najważniejszych kryteriów oceny kierunków studiów. Nowe programy studiów, oparte na przyjętych założeniach, obowiązują od roku akad. 2012/2013. Ich ocena będzie możliwa po zakończeniu cyklu studiów.